

УДК 336.7:330.1

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V37\(2023\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V37(2023)-05)

**Волосович С. В.**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

**ORCID:** 0000-0003-3143-7582

**e-mail:** s.volosovych@knute.edu.ua

**Василенко А. В.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

**ORCID:** 0000-0003-2028-9748

**e-mail:** a.vasylenko@knute.edu.ua

**Микитюк І. С.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

**ORCID:** 0000-0001-5523-0485

**e-mail:** i.mykytiuk@knute.edu.ua

**Гуминська М. В.**, старший викладач кафедри фінансів, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

**ORCID:** 0000-0001-5849-8452

**e-mail:** m.humynska@knute.edu.ua

### **Громадський краудфандинг як форма державно-приватного партнерства**

**Анотація.** У статті виокремлено функціональний, ресурсний та інституційний підходи до розуміння громадського краудфандингу. Запропоновано розглядати громадський краудфандинг як інноваційну державну послугу, за допомогою якої, з одного боку, громадяни реалізують свої політичні інтереси, а з іншого боку, задовольняють свої потреби щодо участі в державному управлінні та отримують задоволення від допомоги іншим людям, порятунку навколишнього природного середовища, культурної спадщини. Розкрито чинники впливу на прийняття рішень громадян щодо участі у фінансуванні публічних проєктів, зокрема наявність активної громадської позиції, можливість доступу до технічних засобів, наявність політичного інтересу. Розкрито, що підґрунтям громадського краудфандингу як форми державно-приватного партнерства виступають інструменти фінансових технологій. Виявлено переваги, недоліки, загрози та можливості розвитку громадського краудфандингу як форми державно-приватного партнерства.

**Ключові слова:** краудфандинг; громадський краудфандинг; інвестиційний проєкт; державно-приватне партнерство.

**Svitlana Volosovych**, Doctor of Economics, Professor of the Finance, State University of Trade and Economics Department, Kyiv, Ukraine

**Antonina Vasylenko**, PhD (Economics), Associate Professor of the Finance, State University of Trade and Economics Department, Kyiv, Ukraine

**Ihor Mykytyuk**, PhD (Economics), Associate Professor of the Finance, State University of Trade and Economics Department, Kyiv, Ukraine

**Maryna Humynska**, Senior Lecturer of the Finance, State University of Trade and Economics Department, Kyiv, Ukraine

### **Civic Crowdfunding as a Form of the Public-Private Partnership**

**Abstract. Introduction.** Mechanism of civic crowdfunding allows financing both private and public projects, so it becomes especially relevant as alternative way of financing some projects in addition to the funds of the state and local budgets. Civic crowdfunding provides both financing of projects and participation of citizens in public life.

**Purpose.** The purpose of the study is to identify the features of civic crowdfunding as a form of public-private partnership.

**Results.** The article highlights functional, resource and institutional approaches to understanding civic crowdfunding. The factors influencing the decision-making of citizens regarding participation in the financing of public projects are disclosed, in particular, the presence of an active public position, the possibility of access to technical means, the presence of political interest. Funding models for public projects based on funds raised through crowdfunding are identified: co-financing by the state or local

---

<sup>1</sup>Стаття надійшла до редакції: 01.02.2023

Received: 01 February 2023

*authority and full financing at the expense of citizens' collected funds. SWOT-analysis of civic crowdfunding as a form of public-private partnership was carried out, defined that civic crowdfunding can provide opportunities to intensify the implementation of projects in the field of culture, science, increasing the defense capability of Ukraine, social assistance, regional development.*

**Conclusions.** *Proposed to consider civic crowdfunding as an innovative state service, with the help of which, on the one hand, citizens realize their political interests, and on the other hand, satisfy their needs for participation in public administration and get satisfaction from helping other people, saving the environment or cultural heritage. Revealed that the basis of civic crowdfunding as a form of public-private partnership is financial technology tools.*

**Keywords:** *crowdfunding; civic crowdfunding; investment project; public-private partnership.*

**JEL Classification:** *E44; G19; G20; H56.*

**Постановка проблеми.** Потужним джерелом фінансування різноманітних проєктів є кошти державного та місцевих бюджетів. Проте в умовах дефіцитів бюджетів, перманентного скорочення фінансування окремих програм у межах національних заходів економіки, у місцевих органів влади виникає необхідність шукати альтернативні шляхи фінансування деяких проєктів. За цих обставин особливої актуальності набуває громадський краудфандинг. З одного боку, він дозволяє подолати проблеми фінансування, а, з іншого боку, дозволяє забезпечити участь громадян у суспільному житті та реалізацію їх інтересу до конкретного проєкту. Нині цьому сприяє застосування інструментів фінансових технологій при альтернативному залученні коштів громадян через громадські краудфандингові кампанії. Це обумовлює актуальність вибраної теми дослідження.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Дослідження сутності краудфандингу та його ролі у фінансуванні проєктів займають вагоме місце у сучасній науковій літературі. Зокрема, це стосується розробок А. Мігло [1], Проте, існує доволі обмежене коло праць, присвячених громадському краудфандингу. Їх аналіз дозволяє виокремити функціональний, ресурсний та інституційний підходи до його розуміння. Так, представник функціонального підходу М. Майер визначив громадський краудфандинг як підмножину краудфандингу, який передбачає проєкти, спрямовані на розв'язання суспільних проблем або потреб громади, як форму соціального підприємства [2]. Х. Джавері у межах ресурсного підходу розглядає громадський краудфандинг як пряме фінансування державних, громадських проєктів за рахунок державних коштів, активів або спонсорства [3]. А. Баролло та Д. Кастратаро під громадським краудфандингом розуміють колективне фінансування громадських робіт і проєктів поза бюджетом зацікавленої організації чи адміністрації за рахунок коштів, зібраних громадянами, організаціями та приватними компаніями або на основі спільного фінансування разом з адміністраціями [4]. Б. Баккарне, Т. Евенс, Л. де Марез розглядають громадський краудфандинг як механізм залучення громадської активності до міських інновацій [5].

Прихильники інституційного підходу Д. Brent та К. Лорах наголошують на тому, що громадський краудфандинг є платформою, яка може змінити

взаємодію між урядами та громадянами, оскільки пропонує громадам альтернативний спосіб фінансування соціальних проєктів, які зазвичай фінансуються урядом, що розширює права громадян, які отримують можливості ініціювати цікаві їм проєкти [6]. Х. Джавері акцентує увагу на тому, що громадський краудфандинг має бути ініційований урядом, водночас держава має частково фінансувати проєкти [3].

Водночас існує ціла низка досліджень у сфері державно-приватного партнерства. Серед них варто виокремити підхід В. Круглова до тлумачення державно-приватного партнерства, під яким він розуміє комплексний механізм інституційно визначених взаємовигідних організаційно-правових і економічних відносин суб'єктів державного управління з господарськими суб'єктами приватної форми власності, що здійснюються в різних сферах соціально-економічної діяльності та мають обумовлені характеристики (довгостроковість, поєднання фінансових та управлінських ресурсів, розподіл повноважень, ризиків, витрат, відповідальності) з метою отримання синергійного ефекту в реалізації суспільних та державних інтересів (сталий розвиток суспільства, ефективний розвиток економіки, зростання якості життя населення, продукування суспільних благ) шляхом створення та експлуатації інфраструктурних об'єктів і надання суспільних послуг [7, с. 102-103]. Проте нині бракує досліджень щодо можливостей функціонування краудфандингу у механізмі державно-приватного партнерства.

**Формулювання цілей дослідження.** Метою дослідження є виявлення особливостей громадського краудфандингу як форми державно-приватного партнерства.

**Основні результати дослідження.** Механізм краудфандингу дозволяє фінансувати не лише приватні, але й публічні проєкти. А. Мігло акцентує увагу на тому, що краудфандинг використовується на доповнення до традиційних ресурсів, таких як інвестиції, венчурний капітал і банківська справа [1]. У цьому контексті громадський краудфандинг виступає, з одного боку, як джерело фінансування публічних проєктів, а, з іншого боку, як складова благодійного краудфандингу. Згідно із п. 2 ст. 3 Закону України «Про благодійну діяльність» сферами благодійної діяльності є:

- освіта;
- охорона здоров'я;
- екологія, охорона довкілля та захист тварин;

- запобігання природним і техногенним катастрофам та ліквідація їх наслідків, допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів і нещасних випадків, а також біженцям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах;

- опіка і піклування, законне представництво та правова допомога;

- соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги й подолання бідності;

- культура та мистецтво, охорона культурної спадщини;

- наука і наукові дослідження;

- спорт і фізична культура;

- права людини й громадянина та основоположні свободи;

- розвиток територіальних громад;

- розвиток міжнародної співпраці України;

- стимулювання економічного росту і розвитку економіки України та її окремих регіонів та підвищення конкурентоспроможності України;

- сприяння здійсненню державних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища в Україні;

- сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану [8].

Це визначає напрямки використання коштів, зібраних через краудфандинг, на відповідні державні програми чи програми розвитку місцевих громад. Метою збору коштів у межах громадського краудфандингу є суспільне благо, що ґрунтується на суспільному інтересі [9]. Це відрізняє громадський краудфандинг від краудфандингу, орієнтованого на комерційні цілі. Перший виступає формою державно-приватного партнерства у сфері громадських інвестиційних проєктів. Т. Воронкова та І. Воронков визначають, що державно-приватне партнерство в інноваційно-інвестиційній сфері є новими технологіями розвитку економіки та суттєвим чинником інноваційно-інвестиційної безпеки національної економіки, що передбачає активну співпрацю:

- державного сектору (управлінська та регульовальна діяльність інноваційного розвитку економіки);

- сектору продукування нових знань та інновацій;

- сектору освіти та підвищення кваліфікації працівників;

- сектору комерціалізації наукових знань та інновацій і використання інновацій, що активізована на основі пошуку спільних шляхів реалізації встановлених цілей [10, с. 30].

Громадський краудфандинг, як форма державно-приватного партнерства, характеризується використанням інструментів фінансових технологій, що дозволяє забезпечувати:

- узгодження інтересів громадян та держави;

- впровадження інноваційних форм фінансування державних проєктів;

- посилення державно-приватного партнерства;

- розширення можливостей громадян;

- підвищення прозорості фінансування державних проєктів;

- формування індивідуальної відповідальності у громадян за їх вибір.

Чинники впливу на прийняття рішень громадян щодо участі у фінансуванні публічних проєктів:

- наявність активної громадської позиції, що підкріплюється альтруїзмом;

- можливість доступу до технічних засобів, зокрема, інтернету, можливості здійснення платежів з використанням інструментів фінансових технологій;

- наявність політичного інтересу, що водночас ґрунтується на існуванні певного рівня довіри до державних та місцевих органів влади, які ініціюють проєкт та здійснюють управління його реалізацією.

Громадський краудфандинг базується на принципах [11]:

- цільового характеру використання зібраних коштів;

- добровільності внесення коштів спонсорів;

- зацікавленості потенційних спонсорів;

- прозорості залучення та використання фінансових ресурсів;

- зручності внесення коштів.

У громадському краудфандингу важливим є попередній вибір моделі взаємодії громадян та держави й місцевих органів влади. І. Брайловський звертає увагу на те, що обрання моделі державно-приватного партнерства ґрунтується на таких ключових аспектах: перелік функцій щодо проєктування, будівництва, управління, експлуатації тощо, які держава хоче передати на здійснення приватному сектору; масштаб проєкту; контроль якості реалізації проєкту; розподіл ризиків між державним і приватним сектором, а також управління ними; способи покриття витрат приватного сектору, що обумовлюється розміром інвестицій, ризиками їх реалізації, зобов'язаннями та тривалістю проєктів [12]. Моделі фінансування громадських проєктів на основі залучених через краудфандинг коштів:

- співфінансування державою чи місцевим органом влади;

- повне фінансування за рахунок зібраних коштів громадян.

Одними із найстаріших прикладів використання краудфандингу для державних проєктів є фінансування Королівського Альберт-Холу у Лондоні та п'єдесталу Статуї Свободи у Нью-Йорку наприкінці 19 століття [3]. Нині громадський краудфандинг набирає популярності у різних країнах світу. Так, у 2015-2017 рр. у Лондоні краудфандингова програма Mayor's Crowdfunding Pilot спільно з партнерами Spacehive – онлайн-платформою громадського краудфандингу і

лондонським стартапом за підтримки мера міста реалізовувала інноваційні проекти, ініційовані громадянами, що спрямовані на розвиток громади. Пропонувалося співфінансування проекту за рахунок місцевого бюджету до 20 тис. фунтів стерлінгів, але не більше 75% від загального бюджету проекту. На різні проекти було зібрано понад 830 тис. фунтів стерлінгів від понад 2300 спонсорів [13]. Наразі Spacehive дозволила реалізувати 255 проектів на суму 6 млн фунтів стерлінгів через свою платформу. Це включає 149 проектів у Лондоні вартістю 3,6 млн фунтів стерлінгів. 142 тис. фунтів стерлінгів було зібрано на «The Line» — прогулянку скульптур світового рівня в Східному Лондоні. На будівництво ігрового майданчика для Ганноверської школи в Іслінгтоні через цю платформу було зібрано 62 132 фунти стерлінгів. Для перетворення невикористаного простору у Тоттенхемі на новий громадський сад і кухню було зібрано 10 925 фунтів стерлінгів [14].

У США онлайн-платформа ioby підтримала 3430 громадських проектів, допомігши зібрати 18 млн дол. США із середнім розміром пожертви 50 дол. США [3]. Іспанська онлайн-платформа Goteo допомогла зібрати кошти у розмірі понад 17 млн євро на 1790 громадських проектах, залучивши до цього 301558 спонсорів [15]. У Бразилії через онлайн-платформу Catarse було профінансовано 19464 громадських проекти у розмірі 16 млн бразильських реалів, які внесло понад 1 млн спонсорів [16].

Прикладами громадського краудфандингу в Італії стали збори коштів через DeRev на реконструкцію Città della Scienza (Місто науки) у Неаполі, яке було зруйноване пожежею у розмірі майже 1,5 млн євро від 2 584 інвесторів; через Ginger для відновлення портика Сан-Лука в Болоньї у розмірі 339,743 тис. євро від 7111 інвесторів [17].

В Індії створено цифрові платформи для індивідуальних, корпоративних та інших донорів для пожертв на лікування певних дороговартісних хвороб. Зокрема, платформа <https://rarediseases.nhp.gov.in/> була організована в серпні 2021 р. для збору коштів на лікування рідкісних захворювань Центром медичної інформатики Національного порталу охорони здоров'я. На жаль, вона не набула прогнозованої популярності. У вересні 2022 р. було запущено ще одну платформу «Ni-kshay 2.0» <https://www.nikshay.in/> для лікування хворих на туберкульоз, через яку надійшли кошти від понад 50 тис. спонсорів [3].

В Україні в умовах воєнного стану активізувався громадський краудфандинг. Так, Національним банком України на початку російської військової агресії був відкритий мультивалютний рахунок для переказу коштів як від міжнародних партнерів та донорів – в іноземній валюті (доларах США, євро, британських фунтах, швейцарських франках, австралійських, канадських доларах, юані Женьміньбі та єнах), так і від українського бізнесу та громадян – у національній валюті [18]. Також НБУ відкрив рахунок для забезпечення підтримки громадян України, які найбільше страждають від війни, на який зараховуються кошти вітчизняних та іноземних спонсорів [19]. За ініціативи президента України Володимира Зеленського було створено платформу UNITED24 для збору пожертв на підтримку України. На рахунок фонду надійшло понад 274 млн дол. США, за рахунок чого фінансуються проекти, спрямовані на оборону та розмінування, медичну допомогу, відбудову України [20].

Громадському краудфандингу, на нашу думку, притаманні переваги, недоліки, загрози та можливості розвитку (табл. 1).

Таблиця 1 SWOT-аналіз громадського краудфандингу як форми державно-приватного партнерства

Переваги	Недоліки
Високий рівень демократизації процесу фінансування громадських проектів.	Недостатній рівень ІТ-грамотності серед всіх потенційно зацікавлених громадян.
Висока участь соціальних гравців.	Ймовірність збору недостатнього обсягу коштів для фінансування проекту.
Альтернатива фінансування соціальних проектів, які зазвичай фінансуються урядом.	
Захищеність уряду від критики при фінансуванні дискусійних громадських проектів.	Відсутність можливості у всіх зацікавлених осіб доступу до альтернативних видів платежів.
Можливості	Загрози
Демократизації фінансування державних та регіональних проектів.	Послаблення ролі держави та місцевих органів влади.
Забезпечення відповідності фінансування проектів, що не спотворюють очікування спонсорів.	Недостатність сильної лідерської ролі з боку органів державного управління.
Створення державою та місцевими органами влади підґрунтя для сприяння, стимулювання та фінансування ініціативи громадян.	Обмеження ролі місцевих органів самоврядування у фінансуванні соціальних проектів.
Підтримка інноваційної соціальної практики.	Недостатня прозорість у використанні коштів.

Джерело: складено авторами на основі [3, 5, 6, 13] та власних досліджень.

Застосування громадського краудфандингу як форми державно-приватного партнерства може забезпечити можливості активізації реалізації проєктів у сфері культури, науки, підвищення обороноздатності України, соціальної допомоги, регіонального розвитку.

**Висновки.** Таким чином, громадський краудфандинг як різновид краудфандингу, пов'язаний із соціальним підприємництвом, підґрунтям якого є державно-приватне партнерство. Громадський краудфандинг слід розглядати як інноваційну державну послугу, за допомогою якої, з одного боку, громадяни реалізують свої політичні інтереси, а з іншого боку, задовольняють свої потреби в участі у державному управлінні та отримують задоволення від допомоги іншим людям, порятунку навколишнього природного середовища,

культурної спадщини. Громадський краудфандинг, як форма державно-приватного партнерства, характеризується використанням інструментів фінансових технологій, що дозволяє забезпечувати узгодження інтересів громадян та держави, впровадження інноваційних форм фінансування державних проєктів, посилення державно-приватного партнерства, розширення можливостей громадян, підвищення прозорості фінансування державних проєктів, формування індивідуальної відповідальності у громадян за їх вибір.

Перспективами подальших наукових розвідок має стати дослідження моделей державно-приватного партнерства в частині застосування краудфандингу для збору коштів на фінансування публічних проєктів.

### Література:

1. Miglo A. Crowdfunding in a competitive environment. *Journal of Risk and Financial Management*. 2020. № 13(3). URL: <https://doi.org/10.3390/jrfm13030039> (дата звернення: 27.01.2023).
2. Mayer Martin. Examining Community Dynamics of Civic Crowdfunding Participation. *Computer Supported Cooperative Work*. 2019. Vol. 28. P. 961–975. URL: <https://doi.org/10.1007/s10606-018-9307-3> (дата звернення: 27.01.2023).
3. Jhaveri Hetal. Crowdfunding in the Public Sector. December 12, 2022. URL: <https://ahduni.edu.in/blog/crowdfunding-in-the-public-sector/> (дата звернення: 27.01.2023).
4. Civic Crowdfunding. A report on the current state of crowdfunding in Europe and America. 2013. URL: <https://www.slideshare.net/adigaskell/civic-crowdenglish1> (дата звернення: 27.01.2023).
5. Vaccarne Bastiaan, Evens Tom, De Marez Lieven. Understanding Civic Crowdfunding as a Mechanism for Leveraging Civic Engagement and Urban Innovation. *Technology Innovation Management Review*. 2020. Vol. 10, Issue 5. P. 51-66. URL: <https://timreview.ca/article/1356> (дата звернення: 27.01.2023).
6. Brent Daniel, Lorah Katie. The economic geography of civic crowdfunding. *Cities*. 2019. P. 122–30. URL: <https://blog.ioby.org/wp-content/uploads/2022/08/Economic-Geography.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
7. Круглов В. В. Механізми державного регулювання державно-приватного партнерства в Україні. Дис. на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного Управління. Спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління. Харків: Нац. Академія держ. управління при Президенті України, Харківський регіональний інститут державного управління, 2020. 479 с.
8. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України №5073-VI від 5 липня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 27.01.2023).
9. Johnson Chun-Sing Cheung, Justin Mark Rogers. Civic crowdfunding for social work research: Opportunities, challenges and strategies. *The British Journal of Social Work*. 2021. Volume 51, Issue 7. P. 2782–2801. URL: <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcaa008> (дата звернення: 27.01.2023).
10. Воронкова Т. Є., Воронков І. В. Державно-приватне партнерство як інструмент активізації інноваційної діяльності. *Науково-технічна інформація*. 2014. № 2. С. 28–36.
11. Волосович С. В., Василенко А. В. Краудфандінг як інноваційний метод фінансування проєктів. *Modern Economics*. 2017. №4. С. 13-19. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/5-2017/UKR/volosovych.pdf> (дата звернення: 27.01.2023).
12. Брайловський І. А. Моделі державно-приватних партнерств. *Держава та регіони*. 2012. № 4 (40). С. 99-103. URL: [http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4\\_2012/17.pdf](http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4_2012/17.pdf) (дата звернення: 27.01.2023).
13. Civic Crowdfunding Programme. URL: <https://www.london.gov.uk/programmes-strategies/business-and-economy/supporting-londons-sectors/smart-london/civic-crowdfunding-programme> (дата звернення: 27.01.2023).
14. Spacehive - Crowdfunding civic projects. URL: <https://www.londoncouncils.gov.uk/our-key-themes/our-projects/london-ventures/current-projects/crowdfund-civic-projects> (дата звернення: 27.01.2023).
15. Goteo Foundation. URL: <https://www.goteo.org/#foundation> (дата звернення: 27.01.2023).
16. Catarse. URL: [https://crowdfunding.catarse.me/quem-somos?ref=ctrse\\_footer](https://crowdfunding.catarse.me/quem-somos?ref=ctrse_footer) (дата звернення: 27.01.2023).
17. Oliva Nadia. Crowdfunding and Civic Crowdfunding: Theoretical Features and Future Prospects. *Public Management and Administration. InTech*. 2018. URL: <https://www.intechopen.com/chapters/60645> (дата звернення: 27.01.2023).
18. Національний банк відкрив спецрахунок для збору коштів на потреби армії. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vidkriv-spetsrahnok-dlya-zboru-koshtiv-na-potrebi-armiyi> (дата звернення: 27.01.2023).
19. Національний банк відкрив рахунок для гуманітарної допомоги українцям, постраждалим від російської агресії. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vidkriv-rahunok-dlya-gumanitarnoyi-dopomogi-ukrayintsyam-postrajdalim-vid-rosiyskoyi-agresiyi> (дата звернення: 27.01.2023).
20. Офіційний сайт UNITED24. URL: <https://u24.gov.ua/uk> (дата звернення: 27.01.2023).

### References:

1. Miglo, A. (2020). Crowdfunding in a competitive environment. *Journal of Risk and Financial Management*, 13 (3). DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm13030039> [in English].
2. Mayer, M. (2019) Examining Community Dynamics of Civic Crowdfunding Participation. *Computer Supported Cooperative Work*, 28, 961-975. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10606-018-9307-3> [in English].

3. Jhaveri, H. (2022). Crowdfunding in the Public Sector. Retrieved from <https://ahduni.edu.in/blog/crowdfunding-in-the-public-sector/> [in English].
4. Civic Crowdfunding (2013). A report on the current state of crowdfunding in Europe and America. Retrieved from <https://www.slideshare.net/adigaskell/civic-crowdenglish1> [in English].
5. Baccarne, B., Evens, T. & De Marez, L. (2020). Understanding Civic Crowdfunding as a Mechanism for Leveraging Civic Engagement and Urban Innovation. *Technology Innovation Management Review*, 10, 5, 51-66. Retrieved from <https://timreview.ca/article/1356> [in English].
6. Brent, D. & Lorah, K. (2019). The economic geography of civic crowdfunding. *Cities*, 90, 122-130. Retrieved from <https://blog.ioby.org/wp-content/uploads/2022/08/Economic-Geography.pdf> [in English].
7. Kruglov, V. V. (2020). Mechanisms of state regulation of public-private partnership development in Ukraine (Doctor of Science Thesis). Mechanisms of public administration. Kharkiv: Kharkiv regional institute of public administration of National academy of public administration by the President of Ukraine [in Ukrainian].
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). On Charity Work and Charitable Organisations (Act No. 5073-VI, July 05). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> [in Ukrainian].
9. Chun-Sing Cheung, J. & Rogers, J. M. (2021) Civic crowdfunding for social work research: Opportunities, challenges and strategies. *The British Journal of Social Work*, 51, 7, 2782-2801. DOI: <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcaa008> [in English].
10. Voronkova, T. & Voronkov, I. (2014). Public-private partnership as a tool for the activation of innovative activity. *Naukovo-tekhnichna informacija*, 2, 28-36 [in Ukrainian].
11. Volosovych, S.V. & Vasylenko A.V. (2017). Crowdfunding as an innovative method for financing projects. *Modern Economics*, 4, 13-19. Retrieved from <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/5-2017/UKR/volosovych.pdf> [in Ukrainian].
12. Braylovsky, I. (2012). Models of public-private partnership. *State and Regions*, 4 (40), 99-103. Retrieved from [http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4\\_2012/17.pdf](http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4_2012/17.pdf) [in Ukrainian].
13. Civic Crowdfunding Programme (2023). Retrieved from <https://www.london.gov.uk/programmes-strategies/business-and-economy/supporting-londons-sectors/smart-london/civic-crowdfunding-programme> [in English].
14. Spacehive - Crowdfunding civic projects (2023). Retrieved from <https://www.londoncouncils.gov.uk/our-key-themes/our-projects/london-ventures/current-projects/crowdfund-civic-projects> [in English].
15. Goteo Foundation (2023). Retrieved from <https://www.goteo.org/#foundation> [in Spanish].
16. Catarse (2023). Retrieved from [https://crowdfunding.catarse.me/quem-somos?ref=ctrse\\_footer](https://crowdfunding.catarse.me/quem-somos?ref=ctrse_footer) [in Portuguese].
17. Oliva, N. (2018) Crowdfunding and Civic Crowdfunding: Theoretical Features and Future Prospects. *Public Management and Administration. InTech*. Retrieved from <https://www.intechopen.com/chapters/60645> [in English].
18. NBU Opens Special Account to Raise Funds for Ukraine's Armed Forces (2022). Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vidkriv-spetsrahnok-dlya-zboru-koshtiv-na-potrebi-armiyi> [in Ukrainian].
19. NBU Opens Fundraising Account for Humanitarian Assistance to Ukrainians Affected by Russia's Aggression (2022). Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vidkriv-rahunok-dlya-gumanitarnoyi-dopomogi-ukrayintsyam-postrajdalim-vid-rosiyskoyi-agresiyi> [in Ukrainian].
20. UNITED24 (2023). *Official web-site*. Retrieved from <https://u24.gov.ua/uk> [in Ukrainian].

